

Molière

Ihmisvihhaaja

Tuomo Manninen

Ihmisvihhaaja on **Molièren** komedia, joka ei tunnu vanhentuneen liki 400 vuodessa lainkaan. Vuonna 1666 kirjoitettu näytelmä elää parasta aikaansa. Suomen Kansallisteatterissa pyörii parhaillaan **Åsa Kalmérin** ohjaama esitys. Ihmisvihhaaja Alceste on vihainen nuori mies, kapinallinen ja hieman itsetuhoinen. Hän haikailee aidon rakkauden ja vilpittömyyden perään ja teillaa löpinän ja lassytyksen petoksena. Miksi pitää kehua, jos ei pidä? Miksi kaunistella rumaa? Miksi rakastaa uskotonta? Alceste on mies, joka ajautuu kahnauksiin suorapuheisuutensa vuoksi.

Näytelmä ja teatteriesitys

haastavat lukijat ja katselijat miettimään nykyajan ihmisiä. Olemmeko itsetunnottomia ihmisvihhaajia? Olemmeko lauma mitättömiä myötälilijöitä, jotka keskittyvät juoruilemaan naapureiden asioista? Miten hyvin teokopyhyys ja ennakkoluulot voivat täällä Pyhäjoella? Ihmisvihhaajassa käsitellään liehakointia, mielistelyä, ryhmäpainetta, totuuden puhumista, pinnallisuutta ja käyttäytymisnormeja.

Flaksi ja paska eivät ole ihan tyyppillisiä Molièren näytelmän sanoja; niillä on kuitenkin oikein riimiteltyinä paikkansa myös klassikossa. **Reita Lounatvuoren** uusi suomennos on loistava. Ilmaisu kuulostaa röp-

päämiseltä: "Ole sinä hiljaa, syö vaikka pääsi/ja keskity omaan elämääsi. "En tahdo vaikuttaa muista kultajyvältä/koska muut on niin – sanonko? Syvältä."

Pyhäjoen lukion ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat ovat lukeneet Molièren näytelmän Ihmisvihhaaja ja tutkineet näytelmän ihmisiä, rakennetta ja teemaa; opiskelijat kirjoittivat esseen näytelmän ja Suomen Kansallisteatterin teatteriesityksen pohjalta. He katsoivat myös **Laurent Tirardin** ohjaaman elokuvan Molièrestä.

Helsingin opintomatalla vierailimme Sinebrychoffin taidemuseossa. Lukiolaiset hakivat pohjaa näytelmälle

pohtimalla, minkälainen oli Ihmisvihhaajan elinympäristö ja minkälaista oli elämä barokin aikakaudella. He tutustuivat muotokuvien ja asenteisiin, pukumuotiin ja meikkaustyyliihin, ruokatottumuksiin ja viuhkakieleen. Kuvataiteen kurssin tehtävät ja tavoitteet nousivat taidehistoriasta. Aikajanalla tarkastelimme muun muassa realismin, romantiikan sekä rokokoon ilmiöitä, mutta kuvataiteen kurssin eräänlaisiksi kulmakiveksi nousi barokin aikakausi. Näyttävimmäksi tehtäväksi nousikin barokin tyyliuunnan sekä näytelmän teemojen kautta inspiraationsa saanut barokkikakkutehtävä. Kakun idea oli tehdä näkyväksi

visuaalisin keinoin niitä ajatuksia, joita näytelmän teemat herättivät oppilaisissa. Barokkikakua rakentaessa (paperimassasta, pahvista sekä kierrätysmateriaalista) ilmaisullinen painopiste oli myös barokin tyyliuunnan hyödyntäminen kakun ulkoasussa.

Ihmisvihhaaja -liitteessä julkaisimme katkelmia esseistä ja kuvataiteen barokkikakkuja.

Liitteen on taittanut **Matias Hirvikoski**

Celimenen kermakakku-unelmaa

KAISU LUKKARINEN

Asa Kalmerin ohjaama moderni Ihmisvihaaja näytelmä alkaa kermakakulla. Sen huipulla on Celimene, omassa elementissään ojentelemassa sääriään ihailijansa palvomana. Näyttämön reunalla ovat Philinte ja Alceste, joka surkuttelee elämänsä kurjuutta. Esitys alkaa kahdella täydellisellä vastakohtalla. Näyttelijät ovat pukeutuneet Marimekko-kankaisiin, jotka on muotoiltu 1600-luvun mekoiksi ja livrepuvuiksi.

Ihmisvihaajan henkilöiden elämä on tyhjää. Koska he kaikki ovat rikkaita, heidän ei tarvitse huolehtia jokapäiväisestä toimeentulosta. Siispä heidän täytyy löytää elämälensä jokin muu tarkoitus: juoruilu ja muiden panettelu. Vähän huvia elämään... Tätä Ihmisvihaaja on täynnä. Elämä on pinnallista, ja sitä kuvaamaan kermakakku on oikein hieno oivallus: ihmiset talloivat omaa kerma-unelmaansa, eivät osaa pitää siitä kiinni.

Ihmisvihaajassa on paljon voimakkaita tunteita, kuten mustasukkaisuutta, kateutta, vihaa ja rakkautta. Kaikki miehet ovat hullaantuneita Celimeneen. He pyöriivät tämän luona kuin kärpäset hunajapurkin ympärillä. Ei siis ole ihme, että muut naiset ovat kateellisia Celimeneelle. Pahantahtoiset juorut alkavat tietenkin liikkua. Mutta Celimene ei välitä juoruista - hän pitää huomion keskkipisteenä olemisesta. Alceste-raukka on kuolettavan mustasukkainen Celimeneestä, vaikka ei edes haluaisi rakastaa tätä tämän pinnallisuuden vuoksi: "Ei hitto! Kuka hullu tuollaiseen rakastuu! Jos vain sydämeni irti teistä sais, niin taivaalle kiitosta julistaisin!"

Koko Ihmisvihaaja rakentuu Celimenen ympärille. Celimene

Tuomo Manninen

on nuori ja kaunis leski, mutta ilkeä ja hyvin pinnallinen. Hän saa ihmiset tuntemaan itsensä hyväksytyiksi kertoilemalla heille juoruja, pilkkaamalla muiden vikoja ja huonoja ominaisuuksia. Siis kertomalla sen, minkä he haluavatkin kuulla. "Se varakreivin kuikelo on mies, joka ei sykähdytä minua lainkaan." Mitä tulee pikku markiisiin, ei ole mitään niin ohutta kuin hänen persoonansa". "Markiisi Clitandre, se makeilija josta puhuitte, on viimeinen mies, jota kohtaan tuntisin mitään". Vieraan lähdettyä Celimene jo ivaa häntä toisille. Ihmiset eivät tajua joutuvansa Celimenen pilkan kohteeksi. Näin leski saa (miespuoliset) ihmiset pysy-

mään puolellaan ja naureskelemaan salaa toisilleen. Hän ei halua olla yksin. Kun miehille selviää, että Celimene on vain leikkinyt heidän kanssaan, muut lähtevät, vain Alceste jää. Hän on vielä valmis ottamaan Celimenen vaimokseen, jos tämä suostuu muuttamaan "kauas metsään, keskelle tyhjyyttä". Mutta Celimene on turhamainen ja luottaa vielä hurmaamistaitoonsa, joten hän suostuu vaimoksi, muttei muuttamaan. Alceste hylkää hänet, ja Celimene jää yksin häpeänsä kanssa.

Teatteri tuo myös esille Celimenen heikon, masentuneen puolen, josta näytelmätekstissä ei ollut minkäänlaista mainin-

taa: alussa Alceste on juuri kiukuspäissään jättänyt Celimenen yksin kotiinsa. Siitä harmistunut Celimene tanssii palvelijansa kanssa pienen, surua kuvastavan tanssin - joka keskeytyy uusien iloisten vieraiden saapuessa ilmapallojen kera. Party time! Kaikki on jälleen ihanasti. Celimene-näyttelijän rooli-suoritus on hyvä. Hän eläytyy ja näyttelee uskottavasti. Aiinoa asia, joka häiritsee, on ääni. Näyttelijällä on liian kiltin tytön ääni, jotta hän vaikuttaisi miestenäijältä.

Teatterin musiikki on hyvin eriskummallista: suurimmaksi osaksi kirskuvia ja mahdollisemman rumia ääniä, joita soittimesta saa. Musiikki tuntuu elä-

vän omaa elämäänsä liittymättä näytelmään mitenkään - mikä toisaalta tukee henkilöiden tyhjänpäiväistä elämää. Muuten äänet ovat tehoste-ääniä, kuten viinilasien kilinää.

Marimekko-kankaat tuovat näytelmään lisää modernisuutta. Toisaalta Marimekko on kallis merkki, joten se kuvastaa myös hahmojen varakkuutta. Vaatteiden ja taustaverhojen väri vaihtelee teemoittain: alun katkeruus on vihreää, vaaleanpunaista on lopun rakkaudentunnustuksissa. Pinnallista juhlamenoa esitetään ilmapalloilla, juopotteluilla ja kerman ja vaahtokarkkien syönnillä.

Molière kirjoitti Ihmisvihaajan 400 vuotta sitten. Silti se

kiinnostaa vielä nykyajankin ihmisiä, koska se on niin ajaton. Nykyäänkin ihmiset juoruilevat toisistaan selän takana ja kaidehtivat, kun toinen menestyy paremmin. Ihmiset rakastuvat ja tulevat mustasukkaisiksi, tavoittelevat helppoa, mutkattonta elämää ja ajattelevat vain itseään. Ihmisten tunteet ovat samanlaisia kuin ennen vanhaan, mikä tekee näytelmästä mielenkiintoisen. Ja onhan mukavaa seurata, kun muiden elämä menee alamäkeen

Rakkauden kakku

Kakussa on käytetty punaisen eri sävyjä, sillä punainen väri mielletään yleensä rakkauteen.

Ylin kerros kuvastaa rakkauden ensihuumaa. Se on väriltään hamepeä ja koristeellinen. Tätä kerrosta voisi nimittää Ihastuskerrokseksi.

Toinen kerros kuvastaa vihaa. Siinä on käytetty synkkiä värejä. Se kuvaa sitä, kuinka rakkaus ja viha ovat kuitenkin jollain tapaa lähellä toisiaan.

Alin kerros kuvaa vahvaa rakkauden tunnetta ja luottamusta. Kerroksen sävy on viinipunainen.

Juuri barokin aika näkyy kakussa kierteisissä pylväissä, kultaisissa väreissä sekä vastakohtissa. Vaahtokarkit ja muu koristelu kuvastavat pinnallisuutta.

Maria Seppä, Elina Sarkkinen, Elisa Martin, Anniina Junnikkala ja Jenny Karjalainen

Kateuskakku

Kakun teemana on Alceste. Kakun vihreä väri kuvastaa Alcesten kateutta. Kakku muuttuu alaspäin koko ajan vihreämmäksi ja valuneemmaksi, mikä kuvaa Alcesten yritystä olla välittämättä Celimeneestä, mutta oikeasti hän ei pysty siihen. Ruostunut piikkilanka ja lasisirut kuvaavat Alcesten rikki-näisyyttä ja tuskaa.

Särkynyt sydän ja sen päällä oleva naisen korkokenkä, kuvaavat kuinka Alceste on Celimenen tossun alla.

Kaisu Lukkarinen, Piia Haapakoski, Johanna Peltari ja Maria Heikkilä

Ihmissuhteiden sekamelska

MATIAS HIRVIKOSKI

Ihmisvihaaja (Le Misanthrope) on kuuluisan ranskalaisen Molièren (oikealta nimeltään Jean-Baptiste Poquelin) teos, jossa yhdistyvät nerokkaasti komedia ja tragedia. Molièrellä oli tapanaan näytelmässään tuoda esille yhteiskunnallisia epäkohtia. Ihmissuhteissa suurennuslasin alle joutuu hovin - laajemmin ajateltuna ihmisten - teennäinen ja vilpillinen kieli; tyyli mielistelyllä ja imartelulla kiippiä sosiaalisessa arvoasteikossa ylemmäs.

Reita Lounatvuoren uudessa suomennoksessa näytelmä tuodaan entistä paremmin nykykaan. Vaikka näytelmä on ajaton klassikko, pieni kielellinen nuorennusleikkaus on hyväksi. Otto Mannisen suomennos vuodelta 1929 näes kalskahtaa hieman kalkkeutuneelta. Lounatvuori modernistaa sanastoa, mutta mukaillee samantyylistä loppusoinnutusta kuin alkuperäisessä Molièren kirjoittamassa näytelmässä on käytetty. Käsikirjoitus on silti hieman tylsäköhköä jaarittelua: ihmisten tunnesotkujen setvimistä. Pitkästyttävää tekstiä ei kuitenkaan voi laittaa suomennoksen piikkiin, vaan syy on laitettava näytelmän kirjoittajan ja aiheen syyksi. Ehkä minun kuitenkin pitäisi puhua suulla soukemmalla, kun vertailupohja toisiin käsikirjoituksiin puuttuu.

Suomen Kansallisteatterin esitys Ihmissuhteista (2010) on aivan toista maata. Käytössä on sama Lounatvuoren suomennos, joka luettuna tuntuu pitkästyttävältä, vaikka muuten kirjoista ja lukemisesta pidänkin. Visuaalinen kokemus muovaa tässä tapauksessa teoksesta lähes erinomaisen. Jo esiripun noustessa aistit aktivoituvat ja informaatiota tulvi. Ensimmäisenä näen näytelmän

lavastuksen: keskellä näyttämöä jököttää massiivinen täytekakku! Lavastus on yksinkertaisen selvä ja symboloiva. Kakku kuvaa hovin juhliavaa ja pinnallista elämää. Moneen kertaan näytelmässä kakun päälle kipuaa seurapiirin "kuningatar" Celimene - ikään kuin kakunkoristeeksi - jota kilpakosijat vuoron perään kiipeävät liehittelemään. Näytelmässä useaan otteeseen kuuluva kilisevien lasien ääni korostaa entisestään juhlan tuntua.

Alceste on näytelmän keskeisin hahmo, totuudenpuhija, joka vihaa ihmisten tapaa mielistellä ja imarrella toisia. Näytelmän naispuolinen päähenkilö on Celimene, seurapiirissä kuin kala vedessä viihtyvä rikas ja kaunis leski. Henkilöistä täysjärkisin ja ehkäpä hauskin on Philinte, tuo sovittelija ja tilanteisiin mukautuva iloinen heppu. Eliante on toinen melko "normaali" persoona. Hänestä löytyvät useat hyvinä pitämistämme ominaisuuksistamme, kuten ystävällisyys ja suvaitsevaisuus. Celimene kilpakosijoihin ilmoittautuu Alcesten lisäksi tukku muita miehiä: Oronte, Acaste ja Clitandre. Oronte on miehistä turhamaisin, lapsellisin ja jotenkin ärsyttävän; mairealla äänellä puhuva takinkääntäjä, joka levittää toisista - erityisesti Alcestesta - ilkeitä juoruja. Acaste ja Clitandre ovat kaksi hauskaa typerystä, jotka yrittävät saada Celimeneä huomiota. Mukaan mahtuu vielä Arsinoé, joka salaa toivoo pahaa Celimeneelle. Hän itse on läpäillään Alcesteen, mutta kuten suuri osa muistakin miehistä, tämä on rakastunut Celimeneeseen.

Näytelmän juoni (jos sitä nyt juoneksi voi sanoa) lähtee rullaamaan, kun Alceste ja Philinte tepastelevat näyttämölle. Yleisö herätetään jo heti al-

kuun mukaan tarinaan: Philinte kättelee ja mielistelee katsojia, kun kävelee näiden ohi. Tästä Alceste alkaa moittia Philintea, mokomasta suunpieksemisestä: turhapäiväisestä lätinästä. Toverusten sanailu etenee, ja Philinte ihmettelee Alcesten kummaa rakkaudenkohdetta, Celimeä. Nainen on kuin Alcesten vihaamien piirteiden ruumiillistuma, pinnallinen ja turhamainen. Alceste myöntää rehellisesti ristiriidan, mutta uskoo rakkautensa muuttavan Celimeneen: "Kun annan vain lemme liekkini loistaa, kyllä se kaikki aikamme paheet hänestä poistaa."

Paikalle saapuu kunniankipeä Oronte pyytämään Alcestelta arviota tekemästään sonetista. Alceste varoittaa miestä rehellisyydestään: "Olen siitä puutteellinen, että saatan olla turhan rehellinen." Oronte haluaa välttämättä kuulla rehellisen vastauksen. Alceste tyyppiileen uskollisesti julistaa kiertelemättä teoksen umpisurkeaksi. Tällaiseen vastaukseen sonetin laatija ei ollut valmistautunut ja alkaa pilkata arvioijaansa ja epäillä tämän omia kykyjä. Lopulta Oronte lähtee selvästi tuohduksissaan pois, ja Philinte varoittaa Alcestea: "No niin! Liian vilpittömyyden takia tässä tarvitaan kohta rikoslakia." Seuraavaksi henkilöitä aletaan marssittaa yleisön nähtäville. Alceste on Celimeneen luona vonkumassa rakkauden tunnustusta, kun paikalle tuppaavat lähes kaikki näytelmän henkilöt, Oronte ja Arsinoeta lukuun ottamatta. Seurapiiri alkaa pitää juorukousta, kun Alceste seuraa nyreänä taustalla. Celimeneen johdolla ryhmä käy läpi tuttujaan löytäen jokaisesta heikkouksia ja iver-

kohteita. Alceste kummastelee tätä. "Sivaltakaa vain, oi ystävät viran puolesta! Ei armaa! Kaikki saakoot myrkkynuolesta. Mutta heti kun täällä nähdään heistä yksikään, jo te ryntäätte juosten tervehtimään käsi ojossa ja vannotte poskisuudelmiin, että olette koirista uskollisin." Tähän seurapiiriläiset alkavat puolustautua vasta syytöksin. Tilanne ratkeaa vasta, kun lähetti tuo kutsun Alcestelle marsalkanoikeudesta. Philinten arvio oli osunut oikeaan, ja Alceste joutuu tuomarin eteen sovitteluun välejäen Oronten kanssa.

Pikkuhiljaa alkaa Celimeneen ihanuuden muurikin murtua. Alceste saa käsiinsä rakkauskirjeen, jonka Celimene on osoittanut Orontelle. Alceste tiva Celimeneä selitystä. Eikö hän olekaan naisen rakastettu? Celimene ohittaa asian olan kohautuksella. Hän luottaa Alcesten rakkauden kantavan probleeman yli. Alceste myöntääkin olevansa sulaa vahaa, ja sydämensä olevan kaikesta

huolimatta Celimeneen puolella.

Oronten ja Alcesten vastakainasettelu kärjistyy lopulta, kun molemmat haluaisivat Celimeneen itselleen. Näin päädytään tilanteeseen, jossa miehet painostavat Celimeneä tunnustamaan rakkautensa toiselle, kun toinen katoaa näköpiiristä. Celimeneelle päätös on silminnähden vaikea. Tähän asti hän on koettanut miellyttää kaikkia (tosin haukkunut selän takana), mutta nyt häneltä vaaditaan julkista linjausta mieltymyksistään. Kun Celimene kuuntelee miesten palopuheita, paikalle tupsahtavat markiisittaret Clitandre ja Acaste. Molemmilla on rakkauskirjeet Celimeneeltä. Celimene viehätysvoimaa karisee lopullisesti, kun markiisittaret alkavat lukea tämän kirjoittamia kirjeitä. Kirjeissä Celimene pilkkaa kaikkia muita paitsi aina kyseessä olevan kirjeen saajaa.

Näytelmä päättyy, kun kaikki kilpakosijat jättävät Celimeneen, Alcestea lukuun ottamatta. Hän olisi vieläkin valmis otta-

maan Celimeneen vaimokseen, jos tämä suostuisi lähtemään hänen kanssaan pakoon julmaa maailmaa ja ihmiskuntaa. Celimene ei kuitenkaan ole valmis "yksinäisyyteen", eroon muista ihmisistä. Näytelmälle saadaan silti kaunis loppu, kun Eliante antaa kätensä Philintelä, ja he saavat toisensa.

Teos antaa katsojalle miettimisen aihetta. Vaikka näytelmä hauskuuttaa ja naurattaa, on tuotoksessa syvempään sanomaa. Esiin nousevat teko-pyhyys ja ennakkoluulot, jotka ovat vielä nykyäänkin arkista arkipäivää. Ihmiset puhuvat toista, kuin mitä todellisuudessa tarkoittavat, "puukottavat selkään" ja viljelevät valheita omaa asemaansa pönkittääkseen. Molièren näytelmä Ihmissuhteista on vieläkin ajankohdainen, vaikka se on kirjoitettu lähes 400 vuotta sitten. Teos on ajaton klassikko, josta riittää pohtimista!

Tuomo Manninen

Ihmisvihaaja kakku

Kakkumme on teatteriesitys Ihmissuhteista pähkinänkuoressa.

Ylimmissä kerroksissa on hempeitä värejä ja kauniita ruusuja - aivan kuten näytelmässä toisille näytettiin vain pinnallisia tunteita. Korkeimmalle kurtkottava valtaistuin kuvaa Celimeneä, seurapiirien kuningatarta. Ruusujen keskeltä löytyy myös terävä lasinsiru, joka kuvaa Alcesten - näytelmän totuuden puhujan - hovia piikittävää kieltä. Hän ei suostunut muiden tavoin imartelemaan turhapäiväisesti.

Kakussa tarkoituksena oli toteuttaa barokin tyyliä. Tuotoksessamme tyyliä tuovat esille verhot ja kierteiset pylväät - jotka väreillään edustavat teatteriesityksessä käytettyä viittä väriä. Kakussamme on myös barokille tyyppillistä epäsymmetrisyyttä ja värien vastakkaisuksia.

Alimmalla kerroksella anelee metallinen henkilö valtaistuinta kohti. Henkilö on kuin Celimeneen rakastunut Alceste, joka ei piilota tunteitaan, vaan puhuu asiat koruttomasti - lainkaan kiertelemättä. Kaikista alinna oleva salamointi ja tummuus kuvaavat pinnan alla vellovia tunteita ja kerroksen koruttomuus arkista elämää.

Ville Keskitalo, Kimmo Haapakoski, Andreas Malinen ja Matias Hirvikoski

Secret cake

So, the whole cake is a secret. The top floor tells about the bad sides of our lives. And the down floor tells about positive sides of our lives. Every people have bad and sad secrets. We present this with the dark colours black, blue and green. But the other, happy side. That is bigger, because people have more happy secrets, like love things. So, we present it with nice and bright colours; Baby blue, Baby pink and babylila. Hearts and golden curls gets floors together. And in the middle we have "a golden tree" a purple thing around it, so it is a secret too. Tree of secrets. We have here so much little things like pearls and those means a little details of secrets. And the huge egg in top floor has a secret inside of it.

ABOUT PLAY:

And how this cake is doing with the play of Molière. Well, Celimene had so much secrets. She didn't say anyone for example who is her real love and just had own secrets.

Mirella Ohvo and Lilith Lickfett

Elämä kermakakun koristeena

ANNIINA JUNNIKKALA

Ruotsalainen ohjaaja **Åsa Kalmer** toi Molièren Ihmisvihaajan Suomen Kansallisteatteriin vuoden 2010 alussa. Ihmisvihaaja on Kalmerin ensimmäinen Molière näytelmä, vaikka hän onkin opiskellut Jacques Lecoqin teatterikoulussa Pariisissa, jossa Molière on ohittamaton. Ohjaus on leikkisä, tanssillinen ja älyllinen. Reita Lounatuoren suomennoksessa leikitellään loppusoinnalla; tämä ei kuitenkaan tee näytelmästä tippaakaan vanhanaikaista. "On aivan turhaa raivota syyttä, nuo viat ovat silkkaa ihmisyttöä!" ja onhan nyt aivan täyttä hullutusta, yksin tavoitella maailman parannusta!" Tahdon nähdä sydämenne pohjaan saakka, nähdä, painaako sitä petoksen taakka?" Nykyaikaista!

Molière – mies, jonka unelma toteutui

ELINA SARKKINEN

Molière – Rakkaustarina on ranskalaisen **Laurent Tirardin** ohjaama elokuva tunnetusta näytelmäkirjailijasta. 1600-luvulla elänyt **Jean-Baptiste Poquelin**, taiteilijanimeltään Molière on vaikuttanut suuresti teatteritaiteen syntyyn komedioillaan. Elokuva on komedia, joka kertoo tarinan osittain faktana ja osittain keksittyinä. Molièrestä tulee lopulta arvostettu, mutta myös vihattu näytelmäkirjailija. Hänen pilkkaava tapansa kirjoittaa ihmisistä suututti monia. Tätä elokuvassa ei juurikaan tuoda esille. Elokuvasa voi löytää piirteitä monesta Molièren näytelmästä: elokuvan Molièren peitenimi Tartuffe on eräs hänen teoksistaan, Celimene on Ihmisvihaaja näytelmän seurapiireissä viihtyvä neiti. Lisäksi

Ihmisvihaaja on tarina teeskentelystä, johon sortuvat kaikki paitsi Alceste: ihmisvihaaja ja totuuden puhuja. Alceste on rakastunut kauniiseen seurapiirinaiseen Celimeneen. Tunteet ovat molemmilla puoleisia (Alcestella silti rutkasti vahvempia), mutta 20-vuotias Celimene ei halua hukata nuoruuttaan ja lähteä Alcesten mukaan. Celimeneellä on useita ihailijoita, ja hän nauttii huomiosta. Tarinan lopussa nähdään rakkautta, mutta ei päähenkilöillä. Celimene ja Alceste jäävät yksin.

Celimene (**Anna Paavilainen**) nauttii vallasta. Ihmisvihaajan lavastus on yksinkertainen, mutta lavan täyttää suuri valkoinen kermakakku. Celimene keimailee kakkukoristeena ylimmäisessä kerroksessa ja seuraa, mitä alhaalla tapahtuu. Hän pelkää kuollakseen yksin jäämistä. Celimene ei missään tapauksessa ole ilkeä ja määrällävä,

vaikka tietäkin olevansa ylin kastista. Celimeneelle on vaikeaa tehdä päätöksiä tai ainakin kertoa päätöksistään muille; hän nimittäin pelkää katkaisevansa välinsä ihmisen kanssa, jota päätös ei katso suosien. "Minulle on liian suuri kauhistus, vasten kasvoja tehdä se paljastus: minusta niin työkeitä sanoja, ei pidä ihmisen edessä sanoa."

Celimene on tottunut suureen ihmisjoukkoon, palvelijajoukkoon ympärillään; jos kaikki katoaisivat, mitään ei jäisi. Celimene, seurapiirien kuningatar, ei uskalla lähteä Alcesten (yksinäisen yksineläjän) mukaan, koska silloin olisivat vain he kaksi. Jos toinen kääntää selkensä, jää yksin. Celimene antaa Alcesten ymmärtää, että hänen ikänsä on ainut tekijä kosinnan hylkäämiseen: "Siis että hylkäisin maailman näin nuorena ja maatusin metsään ihmisen kuorena." / "Ei kaksikymmen-

vuotias tahdo olla yksin, eikä sieluni ole niin vahva ja suuri, että tämä suunnitelma houkuttaa nyt juuri." En usko, että vaikka Celimene olisikin ollut puolet vanhempi, vastaus olisi ollut toinen.

"Nyt aion teidät korulauseilla säästää ja itseäni parempan seuran päästää." Celimene tiedostaa arvonsa. Hän uskaltaa sanoa mielipiteensä asioista ja kertoa, miltä hänestä tuntuu. Celimeneelle seuraa sinkoilee ovista ja ikkunoista, hän pystyy siis valitsemaan seuransa. Celimene ei enää voisi kuvitella itseään elämässä normaalia elämää ilman palvelijoita.

Molièren näytelmien satunnaisia repliikkejä voi löytää elokuvasta sieltä täältä.

Elokuvan alussa Molière saapuu teatteriryhmänsä kanssa takaisin Pariisiin. 13 vuotta sitten teatteriryhmä lähti esittämään näytelmiä ranskalaisiin kyliin, niistä pienimpiinkin. Nyt hän on tullut kuuluisaksi ryhmänsä kanssa, ja kuningas pyytää Molièrea kirjoittamaan itselleen huvittavan näytelmän ilokseen. Tätä ennen on kuitenkin sattunut ja tapahtunut. Kaikki alkaa siitä, kun Molière pilkkaa väärässä paikassa väärään aikaan ja joutuu putkaan. Kuitenkin hän pääsee pian vapaaksi; monsieur Jourdain maksaa hänet pois. Hän ei tee tätä hyvää hyvyttään. Jourdain on ihastunut seurapiireissä suosittuun Celimeneen ja tahtoo tehdä häneen vaikutuksen näytelmällään. Jourdain on päättänyt ostaa Molièren näyttelemään

näytelmänsä. Näin Molière joutuu Jourdainin hoviin. Ja jotta Jourdainin vaimo ei saisi vihiä markiisin puuhista, valehdellaan Molièren olevan kirkonmies Tartuffe. Samaan aikaan, kun Jourdain yrittää epätoivoisesti tehdä vaikutusta Celimeneen, on Molièren ja Jourdainin vaimon Elmiren välille syntynyt suhde. Lopulta Jourdain saa Celimeneeltä ja seurapiiriläisiltä ivalliset naurut näytelmälleen. Tapahtumaketjun päätteeksi Jourdain saa tietää vaimonsa ja Molièren suhteesta ja pyytää Molièrea poistumaan hovistaan. Molière aloittaa näytelmien kirjoittamisen ja lähtee esittämään niitä ryhmänsä kanssa.

Molière, elokuvan päähenkilö on luonteeltaan rohkea ja "rääväsuinen", jolle teatteri merkitsee elämää. Elokuvasa hän vain tulkitsee näyttelijänä muiden kirjoittamia näytelmiä. Hän on kuitenkin päättänyt tulla

suureksi näytelmäkirjailijaksi. Hän alkaa kirjoittaa omia näytelmiään, mutta häneltä tuntuu luonnistuvan vain komedioiden teko. Hän tahtoo kirjoittaa tragedian, mutta yritykset ovat enimmäkseen huvittavia.

Monsieur Jourdain on arvokas, mutta hyväuskoinen. Hän elää tyyppistä hovielämää, jossa eletään muita mielistellen. Jourdain on ihastunut nuoreen Celimeneen ja uskoo sokeasti saavansa vastakaikua. Samaan aikaan Elmirellä on suhde Molièreen. Monsieur Jourdain ja vaimonsa Elmire vaikuttavat ajautuneensa toisistaan niin erilleen, että elävät jo omissa maailmoissaan. He eivät huomaa, ettei kumpikaan ole pysynyt täysin uskollisena. Celimene kuitenkin pitää Jourdainia pilkkanaan, ja Molièren on aika lähteä hovista. Vuosia myöhemmin, palatessaan Pariisiin Molière kutsutaan tapaamaan

taas Elmireä. Hän on huonossa kunnossa ja pyytää saada nauraa vielä kerran. Molière tekee kokemastaan näytelmän, johon myös kuningas on kovin tyytyväinen.

Maailmankuva elokuvassa ei ole kovinkaan avara. Siinä keskitytään yhden hovin tapahtumiin. Siellä elävien ihmisten elämän sisältö on täynnä etikettisääntöjä ja turhamaisuuksia. Henkilöille tärkeää ovat rikkauudet ja oma arvokkuus; Jourdain pohtii kovin tarkkaan, kelle naittaa tyttärensä, jotta liitosta tulisi kannattava. Kun hän huomaa, kuinka turhamainen Celimene on ja että hänen vaimonsa on rakastunut Molièreen, hän tajuaa tehneensä virheen. Jourdain sallii tyttärensä mennä naimisiin miehen kanssa,

jota tytär rakastaa.

Elokuva ei pyri vaikuttamaan katsojaan tai hänen ajatuksiinsa. Elokuvasa on pikemminkin kyse paljon vaikuttaneesta näytelmäkirjailijasta. Elokuva on mielestäni hieno ja onnistunut komedia. Vaikka loppu on traaginen ja surumielinen, ei se jätä katsojaa pahalle mielelle; Molièrestä tuli mitä pitikin tulla, yksi suurimmista näytelmäkirjailijoista.

Vihan, rakkauden ja salaisuuden kakku

Kakkuni kuvaa Celimeneen tunteita näytelmässä, eli vihaa, rakkautta ja salaisuutta. Punainen väri kuvaa kakussa rakkautta. Musta väri kuvaa kakussa vihaa. Hopea väri kuvaa kakussa salaisuutta. Kakussa olevat lasinsirpaleet ja kukat korostavat hyvin Celimeneen vihan ja rakkauden tunteita.

Anna-Liisa Keskitalo

Viha-kakku

Pohjakerros kuvaa vihaa (Alcestea) Musta väri viestii vihasta, ja lasinsirpaleet Alcestin ja Celimeneen piikittelevästä keskustelusta.

Pylväät viestivät uskosta, toivosta ja rakkaudesta. Punainen väri kuvaa rakkautta. Lasinsirpaleet kertovat siitä, että rakkaus ei ole aina helppoa ja polut Celimeneen luo ovat vaikeat. Pylväät ovat tie Celimeneen luokse.

Ylin kerros kuvaa Celimeneä: kauneutta, arvokkuutta, loistoa ja arvoasemaa. Teräväkulmainen yläosa kertoo Celimeneen itsepäisyydestä ja ailahtelevaisuudesta. (Celimene ei ole kovin selkeä ihminen) "Timantit" kuvaavat Celimeneen kauneutta ja loistoa. Tylli on itse Celimene (puku).

Vihan teema jatkuu ylimmässä kerroksessa.

Jenna Karsikko, Anna Ruotsalainen, Isabella Parhanie-mi ja Tiia-Riikka Anttila

